

نام درس: علوم و فنون ادبی ۳

تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۱۰/۱۷

ساعت امتحان: ۰۵:۰۸ صبح / عصر

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه

جمهوری اسلامی ایران

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران

اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۴ تهران

دبیرستان غیردولتی دخترانه سرای دانش واحد دوره دوم رسالت

آزمون پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

نام و نام خانوادگی:

مقطع و رشته: دوازدهم انسانی

نام پدر:

شماره داوطلب:

تعداد صفحه سؤال: ۴ صفحه

محل مهر و امضاء مدیر	نمره به عدد:	نمره به حروف:	نمره به عدد:	نمره به حروف:
	نام دبیر:	تاریخ و امضاء:	نام دبیر:	تاریخ و امضاء:
ردیف	سوالات			نمره
۰/۵	الف) تاریخ ادبیات (۲ نمره) چرا ادبیات دوره بیداری به ویژه شعر-زبان محاوره را برگزید؟			۱
۰/۲۵	تصنیف معروف «از خون جوانان وطن لاله دمیده از ماتم سرو قدشان، سرو خمیده» از کیست؟ ۱-۲- عارف قزوینی ۲-۲- نسیم شمال ۳-۲- میرزاده عشقی			۲
۰/۲۵	متن زیر چه کسی را معرفی می کند؟ "در به کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت بسیار داشت. در طنز، هجو و هزل چیره دست بود. در شعر وی اگرچه اندیشه های نو گرایانه وجود دارد ولی جایگاه خانوادگی و تفکرات شخصی او مانع از آن می شود که در ردیف شاعران آزادی خواه مشروطه قرار گیرد"			۳
۰/۵	هر یک از آثار ستون "الف" به کدام یک از پدید آورندگان در ستون "ب" مربوط است؟ (در ستون "ب" یک مورد اضافی است) "الف" ۱-۴- امثال و حکم ۲-۴- تاریخ مختصر احزاب سیاسی "ب" محمد تقی بهار ادیب الممالک فراهانی علی اکبر دهخدا			۴
۰/۲۵	کدام یک از عوامل زیر بر ادبیات عصر بیداری مؤثر نبوده؟ ۱-۵- رواج صنعت چاپ و روزنامه نویسی ۲-۵- عدم توجه روشنفکران به شعر و شاعری ۳-۵- کوشش عباس میرزا در روی آوردن به دانش و فنون نو ۴-۵- تاسیس مدرسه دارالفنون			۵
۰/۲۵	چه کسی را در عصر بیداری احیا کننده نثر فارسی می دانند؟			۶

۰/۵	<p>۷ (ب) سبک شناسی (۲ نمره)</p> <p>درست و نادرست بودن هر یک از عبارات های زیر را مشخص کنید.</p> <p>۷-۱- بسیاری از نثرهای دوره بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع تنفر از خرافات می پردازد.</p> <p>۷-۲- نگرش شاعران و نویسندگان دوره بیداری نسبت به جهان بیرون تغییر یافت و از جزئی نگری و عینیت گرایی به کلی نگری و ذهنیت گرایی تغییر کرد.</p>
۰/۵	<p>۸ جاهای خالی را با واژه های مناسب پر کنید.</p> <p>۸-۱- گرایش شاعران دوره بیداری به قالب های کم کاربرد و نوین مانند مستزاد و چهار پاره به تدریج زمینه را برای ظهور فراهم کرد.</p> <p>۸-۲- نثر فارسی حتی پیشتر از شعر، در دوره بیداری قید و بندهای نثر مصنوع و فنی را کنار می گذارد و می شود.</p>
۰/۵	<p>۹ دو مورد از درون مایه های شاخص "شعر عصر بیداری" را بنویسید.</p>
۰/۵	<p>۱۰ شاخص ترین شاعران دوره بیداری در حوزه دفاع از کارگران و ضعیفان، چه کسانی هستند؟</p>
۱/۵	<p>۱۱ (پ) موسیقی شعر- عروض (۶ نمره)</p> <p>نشانه های هجایی بیت زیر را ابتدا نوشته سپس به دو صورت برش زده و با تعیین پایه های آوایی وزن آن را بنویسید.</p> <p>همت طلب از باطن مردان سحرخیز زیرا که یکی را ز دو عالم طلبیدند</p>
۱/۵	<p>۱۲ با تعیین پایه های آوایی هر بیت زیر، مشخص کنید که وزن کدام بیت همسان و کدام بیت ناهمسان است؟</p> <p>۱۲-۱- ماه فروماند از جمال محمد سرو نباشد به اعتدال محمد</p> <p>۱۲-۲- دلم سر به هامون رها می پسندد سرم بالش از صخره ها می پسندد</p>
۰/۵	<p>۱۳ تفاوت نوع واج /ی/ را در کلمات زیر توضیح دهید.</p> <p>۱۳-۱- ایران ۱۳-۲- صید</p>
۰/۵	<p>۱۴ تقطیع هریک از کلمات زیر با توجه به نشانه های داخل کمانک، با کدام اختیار شاعری مطابقت دارد؟</p> <p>۱۴-۱- جادویی (-u-) ۱۴-۲- درخت دوستی (-u---u-)</p>
۲	<p>۱۵ بیت زیر را ابتدا تقطیع هجایی کرده، سپس اختیارات شاعری زبانی به کار رفته در آن را مشخص کنید؟</p> <p>اگر آن ترک شیرازی به دست آرد دل ما را به خال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را</p>

۳	<p>۱۶ (ت) زیبایی شناسی-آرایه ها (۶ نمره)</p> <p>آرایه های بارز و چشمگیر هریک از ابیات و عبارات زیر را با توجه به آرایه های داخل کمانک تعیین کرده، دلیل آن را توضیح دهید. ضمناً یک آرایه داخل کمانک اضافی است.</p> <p>(مراعات نظیر-تلمیح-تضمین-تضاد-لف و نشر)</p> <p>۱-۱۶-بهر این فرمود رحمان ای پسر «کل یوم هو فی شان» ای پسر</p> <p>۲-۱۶-زمین را از آسمان نثار است و آسمان را از زمین غبار.</p> <p>۳-۱۶-در آینه دوباره نمایان شد/ با ابر گیسوانش در باد/ باز آن سرود سرخ اناالحق / ورد زبان اوست.</p> <p>۴-۱۶-هرکاو نظری دارد با یار کمان ابرو باید که سپر باشد پیش همه پیکان ها</p>
۱	<p>۱۷ آرایه «لف و نشر» موجود در بیت زیر را یافته، با تعیین اجزاء، نوع آن را مشخص کنید.</p> <p>در باغ شد از قد و رخ و زلف تو بی تاب گلبرگ تری، سرو سهی، سنبل سیراب</p>
۱	<p>۱۸ آرایه های تضاد و تناقض را در ابیات زیر تعیین کرده، تفاوت میان آنها را توضیح دهید.</p> <p>۱-۱۸-می خورم جام غمی هر دم به شادی رخت خرم آن کس کاو بدین غم شادمانی می کند</p> <p>۲-۱۸-شادی مجلسیان در قدم و مقدم توست جای غم باد مر آن دل که نخواهد شادت</p>
۱	<p>۱۹ شاعر در بیت زیر با استفاده از کدام آرایه بر موسیقی معنایی کلام افزوده است؟ چرا؟</p> <p>چون جواب احمق آمد خامشی این درازی در سخن چون می کشی</p>
۱	<p>۲۰ (ث)تحلیل متن (۴ نمره)</p> <p>متن زیر را که بر گرفته از کتاب «چرند و پرند» دهخدا است، از نظر ویژگی های زبانی دوره بیداری بررسی کنید.(۴مورد)</p> <p>«باری، چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف ها یادش رفته.تا یک فراش قرمزپوش می بیند،دلش می تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می افتد، رنگش می پرد هی می گوید: امان از همنشین بد».</p>
۲	<p>۲۱ شعر زیر را در دو سطح ادبی و فکری بررسی کنید.(از هر سطح دو مورد)</p> <p>از ملک ادب حکم گزاران همه رفتند شو بار سفر بند که یاران همه رفتند</p> <p>آن گرد شتابنده که در دامن صحراست گوید چه نشینی که سواران همه رفتند</p> <p>داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو کز باغ جهان لاله عذاران همه رفتند...</p> <p>یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران تنها به قفس ماند ،هزاران همه رفتند...</p>

۱	<p>۲۲ با توجه به قلمرو فکری هر بیت، کدام می تواند متعلق به دوره بیداری باشد؟ چرا؟</p> <p>۱-۲۲- در محیط طوفان زامهرانه در جنگ است ناخدای استبداد با خدای آزادی</p> <p>۲-۲۲- ای گروه مومنان شادی کنید همچو سرو سوسن آزادی کنید</p> <p>*چشم دلتان روشن به نور آگاهی*</p>
صفحه ی ۴ از ۴	

جمع بارم : ۲۰ نمره

ت (از بیانی شناسی - آرایه

۱۶-۱۷ - ۱۶-۲ - ۱۶-۳ - ۱۶-۴

چون در مصراع دوم ، شاعر از آیه قرآن استفاده کرده است .
۱۶-۲ - تضاد - زمین و آسمان
۱۶-۳ - تلمیح - شاعر به ملک ولوله و انا الحق « به ماجرای علاج ، عارف معروف ایرانی و سخن مشهور او اشاره کرده است
۱۶-۴ - مراعات نظر - با گروه کلمات کمان - سپر - نیکان

۱۷ - « باغ شد از قد و رخ و زلف تو بی تاب
گلبرگ تری ، سرو سخی ، سنبل سیراب
لف و شتر تا مرتب (سوس و جهم رخته)

۱۸ - ۱۸-۱ - ۱۸-۲
۱۸-۱ - تناقض (با بارادکس - تناقض نما) - چون دو واژه محم و شادمانی به هم گره خورده و تبدیل به یک امر شده اند
۱۸-۲ - تضاد (طبیقی) - چون شادی و غم در این بیت در تضاد و جدایی از هم هستند بوی آن که تناقض هم باشد

۱۹ - آرایه تلمیح - چون شاعر به شل معروف « جواب الالحق السکوت » با ایجاز اشاره کرده است .

۲۰ - ۱ - نرسانه قابل فهم است . ۲ - واژه های عربی تا آرت نامکتر دیده می شود . ۳ - واژه های بیگانه مانند ژاندارم (فرانسوی) در آن دیده می شود . ۴ - جملات کوتاه است .

سطح ادبی - ۱ - قالب غزل ۲ - دارای ردیف (همه رفتند) و مافیة است ۳ - وزن عروضی و تساوی مصراع ها - ۴ - استفاده از آرایه های ادبی مثل استفاده (مرغ کز خنجر - هزاران گلشن و ...) - اهام (هزاران) - تشبیه و تمثیل و ...

سطح فکری - ۱ - بیان حسرت و اندوه شاعر و گندای گلشن ۲ - تسویق مردم به حرکت و بیداری ۳ - مضامین و اندیشه های سیاسی - اجتماعی - سخن گفتن از درد مردم
* از هر سطح دو مورد کافی است .

۲۲ - ۲۲-۱ - چون پراختن به آزادی و مبارزه با استبداد از صفات تکریم درون مایه های شعری بوده بیداری است . و در این بیت دیده می شود .

توجه - بدیجی است که برخی پرسش ها می تواند پاسخ بی روی دست دیگری نیز داشته باشد و نظیر استادان نیز صاحب است
همه در با سید